Syyttäjälaitos **11.10.2022** SY/1754/2022

Julkinen

Lakivaliokunta
Lav@eduskunta.fi

Lisälausunto lakivaliokunnalle esityksestä lähestymiskiellon tehostamiseksi HE 143/2022

Asiantuntijakuulemisen kysymykset 30.9.2022

Esityksessä ehdotetaan uudeksi keinoksi hengen ja terveyden vaarassa olevan henkilön suojelemiseksi sähköisesti valvottua lähestymiskieltoa. Sähköinen valvonta liitettäisiin ainoastaan laajennettuun lähestymiskieltoon. Sähköinen valvonta tulisi kyseeseen silloin, jos se olisi välttämätöntä henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan rikoksen uhan torjumiseksi. Lisäedellytyksenä olisi, ettei valvonta muodostuisi kohtuuttomaksi ottaen huomioon uhkaavan rikoksen vakavuus, valvontaan määrättävän olosuhteet ja muut asiassa ilmenneet seikat.

Asiantuntijakuulemisessa 30.9.2022 lakivaliokunnan puheenjohtaja Meri on tiedustellut kuultavina olleiden asiantuntijoiden näkemystä sähköisen valvonnan edellytyksistä. Syyttäjälaitoksen käsityksen mukaan nyt esitetyt sähköisen valvonnan edellytykset saattavat rajata sen käyttöönottoa tarpeettomasti.

Oikeusministeriö on puheenjohtaja Meren kysymykseen vastannut sähköisen valvonnan kohtuuttomuuden liittyvän esimerkiksi tilanteeseen, jossa lähestymiskieltoon määrätyllä ei henkilökohtaisista olosuhteistaan, kuten esimerkiksi terveydentilasta johtuen, ole mahdollisuutta käyttää valvontalaitetta. Mainittu esimerkki on sinällään valvontaan määrättävän olosuhteisiin liittyvään kohtuuttomuuskriteeristöön kuuluva ja perus- ja ihmisoikeuksien näkökulmasta kannatettava.

Sen sijaan syyttäjälaitoksen mielestä ongelmallista on se, että esityksessä on jo rajattu sähköisen valvonnan välttämättömyys henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan rikoksen uhan torjumiseen. Kyseiset rikostyypit kohdistuvat keskeisiin henkilöä suojaaviin oikeushyviin. Siten on vaikea nähdä, milloin jo lähtökohtaisesti näin vakavien rikosten uhan vakavuus olisi määriteltävissä niin väh äpätöiseksi, että sähköisen valvonnan määräämistä sen perusteella voisi pitää kohtuuttomana.

Syyttäjälaitos esittää lakivaliokunnalle, että sähköiselle valvonnalle esityksessä asetettu kohtuuttomuuskriteeri, joka liittyy uhkaavan rikoksen vakavuuteen, poistetaan ja määritellään ”muut asiassa ilmenneet seikat”- kriteeri täsmällisemmin.

Erityisesti syyttäjälaitos pyytää huomioimaan kohtuuttomuuden kriteerien asettamisen yhteydessä rikostyypit, joiden uhkaa laajennetulla lähestymiskiellolla ja sen sähköisellä valvonnalla tulee torjua.

Kohtuuttomuutta koskevien kriteerien määrittelyssä tulisi huomioida sähköisen valvonnan merkitys rikosten ennaltaehkäisyssä ja lisäksi sähköisen valvonnan tuottamien tietojen merkitys todisteluna. Valvonnan tuottamilla teknisillä tiedoilla olisi mahdollista lisätä oikeusprosessiketjun tehokkuutta ja oikeusvarmuutta, koska käytettävissä olisi teknistä paikannustietoa henkilötodistelun tueksi.

Jos uhkaavan rikoksen vakavuuteen liittyvää kohtuuttomuuskriteeriä tarkasteltaisiin uudelleen ja täsmennettäisiin edellä kuvatulla tavalla, toteutuisivat sekä lainmuutoksen tavoitteena oleva lähestymiskiellon uhrin tehokkaampi suojaaminen että kansainvälisten säädösten asettamat velvoitteet.

Jukka Rappe

apulaisvaltakunnansyyttäjä

Heidi Savurinne

valtionsyyttäjä

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Heidi Savurinne
Valtionsyyttäjä
Syyttäjälaitos
heidi.savurinne@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Jukka Rappe
Apulaisvaltakunnansyyttäjä
Syyttäjälaitos
jukka.rappe@oikeus.fi